

FRIVILLIGHETSKONFERANSE

Østfold, mangfold og frivillighet

Fredrikstad, 29.08.16

Konferanserekke om Østfold, mangfold og frivillighet

Velkommen

For ett år siden kom det en flyktningestrøm gjennom Europa. For mange ble det en oppvåkning. Den synliggjorde at stat, fylkeskommune og kommune ikke kan løse alle utfordringer alene. Noen ganger er sivilsamfunnet helt avgjørende for å håndtere problemer. Med det ønsker jeg deg på vegne av arrangørene velkommen til konferanserekken Østfold, mangfold og frivillighet.

Frivilligheten i Norge står sterkt, faktisk er vi regnet for å være verdensledende. Det er derfor grunn til å tro at dette også er et fortrinn for Østfold, når vi sammenligner oss med regioner i de fleste andre land. Men frivilligheten er i endring. Det er en tendens til at vi i noe grad beveger oss bort fra den tradisjonelle, organiserte frivilligheten til et engasjement som er mer preget av aksjonsbasert innsats. Sammen ønsker vi å drøfte hva dette kan bety for fylket vårt.

I mine mange år som fylkesordfører og ordfører, har det slått meg at vi ikke har vært flinke nok til å gi frivilligheten den statusen den fortjener. Ofte møter vi dugnadsånden på steder som idrettsarenaer, i kulturlivet eller i humanitære organisasjoner og lar oss begeistre. Men er vi flinke nok til å løfte blikket?

Konferanserekke ønsker derfor å sette tematikken inn i en større sammenheng: Vi ønsker å få frem hvilken betydning frivilligheten har for å gjøre noe med Østfolds sosiale arv og som et bidrag til å redusere de sosiale ulikhetene i Østfold. Det vil også bli vektlagt å skape større forståelse for hvordan ledere i offentlig sektor må tenke annerledes skal de nå de samfunns mål de har nedfelt i sine kommunale planer?

Med det ønsker vi også å heve statusen til det viktige samfunnsarbeidet som foregår blant annet i regi av lag og organisasjoner. Ja, det er lett å se viktigheten av at foreldre trener et håndball-lag i nærmiljøet. Men hvilken betydning har dette arbeidet i et større samfunnsperspektiv, og hvordan kan vi lage strategier som sikrer at vi opprettholder dette karaktertrekket ved samfunnet vårt?

Konferansen vil drøfte en slik utvikling og samtidig markere oppstarten av fylkesplanarbeidet. Konferansedeltagerne vil bli invitert til å komme med innspill til innholdet slik at vi fremover kan både vanne og gjødsle vårt helt særegne samfunnsengasjement.

Velkommen til Østfold, mangfold og frivillighet.

A handwritten signature in blue ink that reads "Ole Haabeth". The signature is stylized and cursive.

Ole Haabeth
Fylkesordfører

Konferansens innhold

Formålet med konferanserekken er tredelt:

På den ene siden skal den stimulere til økt samarbeid mellom frivilligheten og offentlig sektor i arbeidet for å redusere fylkets sosiale ulikheter.

Derneft er formålet å heve statusen til det viktige arbeidet som frivilligheten gjør. Hvordan kan vi forstå deres innsats som noe mer enn summen av de mange tusen tiltak?

Til slutt skal konferanserekken benyttes til å gi innspill til rulleringen av fylkesplanen i Østfold, «Østfold mot 2050», som for første gang skal innarbeide strategier for frivillighetsutviklingen.

Problemstillinger som vil bli belyst på konferansene er:

- Hvorfor går sosiale ulikheter i arv? Hvorfor må de bekjempes og hva bør være frivillighetens rolle i dette?
- Hvordan kan Østfolds historie, herunder fylkets industrialisering, være med til å belyse samfunnsutviklingen og frivillighetsarbeidet i dagens Østfold?
- Hvordan kan vi forstå betydningen av frivillighet i Østfold i lys av de siste års forskning om sosial kapital?
- Hva er den frivillige sektors rolle og hvordan kan den samarbeide med det offentlige på best mulig måte?

Konferansen er en oppfølging av Østfoldhelsas prosjekt «Helsefremmende lokalsamfunn». Dette prosjektet er initiert av Helsedirektoratet og følgende aktører i Østfold er med: Høgskolen i Østfold, Østfold fylkeskommune, Østfoldhelse, Fylkesmannen i Østfold, samt kommunene Fredrikstad, Sarpsborg, Marker og Trøgstad.

Neste konferanse: 15. desember 2016. Det blir en ettermiddagskonferanse, så hold av kvelden. Den siste konferansen planlegges avholdt våren 2017.

Program

6

- 08.30-09.00 Registrering og kaffe
- 09.00-09.10 Velkommen
- 09.10-09.30 **Sosial kapital og klassesamfunnet Østfold.**
Hva er sosial kapital og hvordan kan teorier om sosial kapital hjelpe oss til å forstå hvorfor sosial ulikhet blir opprettholdt i Østfold?
Ved Jo Ese, stipendiat, Høgskolen i Østfold (HiØ) og medlem av HiØs ekspertgruppe på sosial ulikhet.
- 09.30-09.50 **Sosiale ulikheter – vår største samfunnsutfordring?**
Hvordan kan helsefremmende arbeid være en innfallsvinkel til å utløse lokale ressurser? Det er på bakgrunn av våre egne gode grunner og engasjement, at vi kan motvirke at sosiale ulikheter går i arv i Østfold.
Ved Camilla Ihlebæk, professor i folkehelsevitenskap, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og medlem av HiØs ekspertgruppe på sosial ulikhet
- 09.50-10.35 **Det som ikke kan tas for gitt: Om frivillighetens nøkkelrolle i samfunnet.**
En statusrapport på frivillighetens utvikling i Norge, og hvordan frivillighet og barns fritid kan spille sammen.
Ved Sturla Stålsett, leder i Frivillighet Norge
- 10.35-10.50 Pause
- 10.50-11.20 **Østfold – det glemte fylke?**
Forsker Arve Negaard er historiker og økonom, ved Høgskolen i Østfold, og har gjennom sin forskning dokumentert at Østfold ofte har kommet dårlig ut av nasjonal politikk. Hvilke konsekvenser får dette for samfunnsutvikling og frivillighet i fylket?

- 11.20-12.10 **Sosial kapital, frivillighet, demokrati og en fremadrettet samfunnsutvikling.**
En presentasjon av komplekse prosesser og relasjoner mellom sivilsamfunn og det offentlige, og den gjensidige avhengigheten for å kunne løse våre felles utfordringer.
Ved Nils Aarsæther, professor i samfunnsplanlegging og kulturforståelse, Universitetet i Tromsø
- 12.10-13.00 Lunsj
- 13.00-14.50 **Parallellsesjoner**
- 14.50-15.00 Pause
- 15.00-15.50 **Samarbeid og mobilisering på tvers – forutsetninger for å gjøre hverandre gode.**
Uten ildsjelene stopper foreningslivet opp: Det handler om å løfte sammen.
Ved Frode Kyvåg, tidligere håndballtrener og idrettsleder.
- 15.50-16.00 Takk for i dag
- 16.00-16.30 Enkel bevertning
- 16.30-18.00 **Innspill til fylkesplanens del om frivillighet.**
Formålet er å debattere hvordan man kan arbeide målrettet med å skape en sterkere regional frivillighetskultur, og komme med innspill til fylkesplanens del om frivillighet. Gruppearbeid og oppsamling av innspill i plenum.

Parallellsesjoner

8

A. Unge, inkludering og frivillighet

«Trara og Nøkleby prosjektet:

Skolen som nærmiljøarena». Nyskapende lavterskeltilbud, hvor skole og idrettsforeninger i Fredrikstad samarbeider om å aktivisere unge som ikke er en del av det organiserte foreningslivet, i fritiden.

Ved Rektor ved Trara skole Morten A. Johnsen og rektor ved Nøkleby skole Runa Elisabeth Hammeren.

«Fra utenforskap til inkludering:

Hvordan skape et «vi» og ikke de og oss». Et innblikk i nye prosjekter for å inkludere sårbare unge i Østfold, hvor Kirkens Bymisjon samarbeider både med lokale og statlige aktører for å få prosjektene iverksatt. *Ved Helen Mollatt, leder i Kirkens Bymisjon Halden og Sarpsborg.*

«Unge, inkludering og frivillighet».

Presentasjon av empirisk og teoretisk kunnskap og perspektiver på unge og frivillighet, herunder deltakermønster og betydningen av sosiale medier. *Ved Ivar Eimhjellen, forsker II, Uni Research Rokkansenteret og Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.*

B. Østfold – det glemte fylke

«Inntektssystemet for kommuner i et folkehelse- og frivillighetsperspektiv».

Innlegget gir et innblikk i inntektssystemets manglende evne til å utjevne Østfold-kommunenes økonomiske forutsetninger for å arbeide med samfunnsutvikling og frivillighet.

Ved Arve Negaard, høgskolelektor, avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag, Høgskolen i Østfold.

«Utviklingstrekk som er relevant for frivillighet: bakenforliggende fakta».

Presentasjon av utviklingstrekk i Østfold samt et øyeblikksbilde av hvor vi er i dag. Kan tilgjengelig statistikk være med og støtte og begrunne det frivillige arbeidet i Østfold?

Ved Anni Skipstein, folkehelseanalytiker, Østfold fylkeskommune.

«Østfold sett fra en arbeiderklassejente fra Port Adelaide, Australia, sitt perspektiv»

Julianne Cheek har bred internasjonal erfaring innenfor tematikken «sosiale ulikheter», og vil presentere noen refleksjoner om Østfold med utgangspunkt i en sammenstilling med sin egen region, den vestlige forstaden av Adelaide i delstaten Sør-Australia, som har tilsvarende posisjon der, som Østfold har i Norge.

Ved Julianne Cheek, professor, Høgskolen i Østfold. Presentasjonen er på engelsk.

C. Our kids og sosial kapital

«Ongæne våres. Our Kids på Østfoldsk».

«Robert Putnam er en samfunnsviter med noe så sjeldent som rockestjernerstatus», skrev the New York Times i fjor da boken Our Kids ble lansert. Boken har i løpet av et år allerede fått stor innflytelse både på samfunnsfagene og på den globale politiske samtalen. I dette innlegget får vi en innføring i de grunnleggende tankene i boken, samt en diskusjon om boken kan si noe om Norge og Østfold i dag.

Ved Jo Ese, stipendiat, Høgskolen i Østfold

«Tillit + normer + nettverk = sosial kapital».

Et dypdykk etter effekter av felles sosial kapital og hvordan denne kan fremmes, gjennom frivillig arbeid.

Ved Nils Aarsæther Universitetet i Tromsø.

«Hvorfor er frivillighet viktig for folkehelse?»

En nærmere kikk på hvordan frivillighet kan påvirke den enkeltes helse og folkehelsen, og hvordan dette henger sammen med lokalsamfunnsutvikling og sosial mobilitet.

Ved Camilla Ihlebæk Høgskolen i Østfold.

Praktiske opplysninger

10

Konferansested: Bankettsalen, Hotell Scandic City Fredrikstad

Adresse: Gunnar Nilsens gate 9, 1607 Fredrikstad

Deltakelsen er gratis – det er likevel nødvendig med påmelding, da antall plasser er begrenset.

Det serveres lunsj.

Påmeldingsfrist: 10. august 2016.

Påmelding gjøres elektronisk via:

<https://response.questback.com/ofk/8fhggwpqeb/>
NB. Påmelding til sesjoner er ikke bindende.

For spørsmål, kontakt:

Hege Arnesen, folkehelserådgiver,
Østfold fylkeskommune, 97773131

Eva Enkerud,
Regionkonsulent i Voksenopplæringsforbundet Østfold,
92824506

Les mer om konferansen på ostfoldhelsa.no

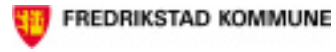

Fylkesmannen i Østfold

ØSTFOLD
FYLKESKOMMUNE

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Østfoldhelse

FRIVILLIG

VOFO

Høgskolen i Østfold

Arrangører: Østfold fylkeskommune, Østfoldhelse, Fylkesmannen i Østfold, VOFO, Frivilligsentralene i Østfold, Høgskolen i Østfold, KS Østfold og Akershus og Fredrikstad kommune.